

Comfort met medicatie

verantwoord & kindgericht

Hoe kunnen medicamenteuze middelen
veilig en effectief bijdragen
aan angst- en pijnreductie bij kinderen ?

WORKSHOP - PROSA Symposium Brugge

Charlotte Verpoort & Piet Leroy

7 november 2025

AZ
Sint-Jan
Brugge

PROSA
symposium
7-11-2025

AZ
Sint-Jan
Brugge

 Maastricht UMC+

Inhoud

1. Wat is veilige en effectieve sedatie ?
2. Drie vormen van lichte sedatie bij kinderen
Kenmerken, indicaties, bijwerkingen en
randvoorwaarden van:
 - 2.1. Equimolaire Lachgas/Zuurstof 50% (Kalinox®)
 - 2.2. Intranasale Dexmedetomidine (Dexdor®)
 - 2.3. Orale Midazolam (Dormicum®)

Even voorstellen?

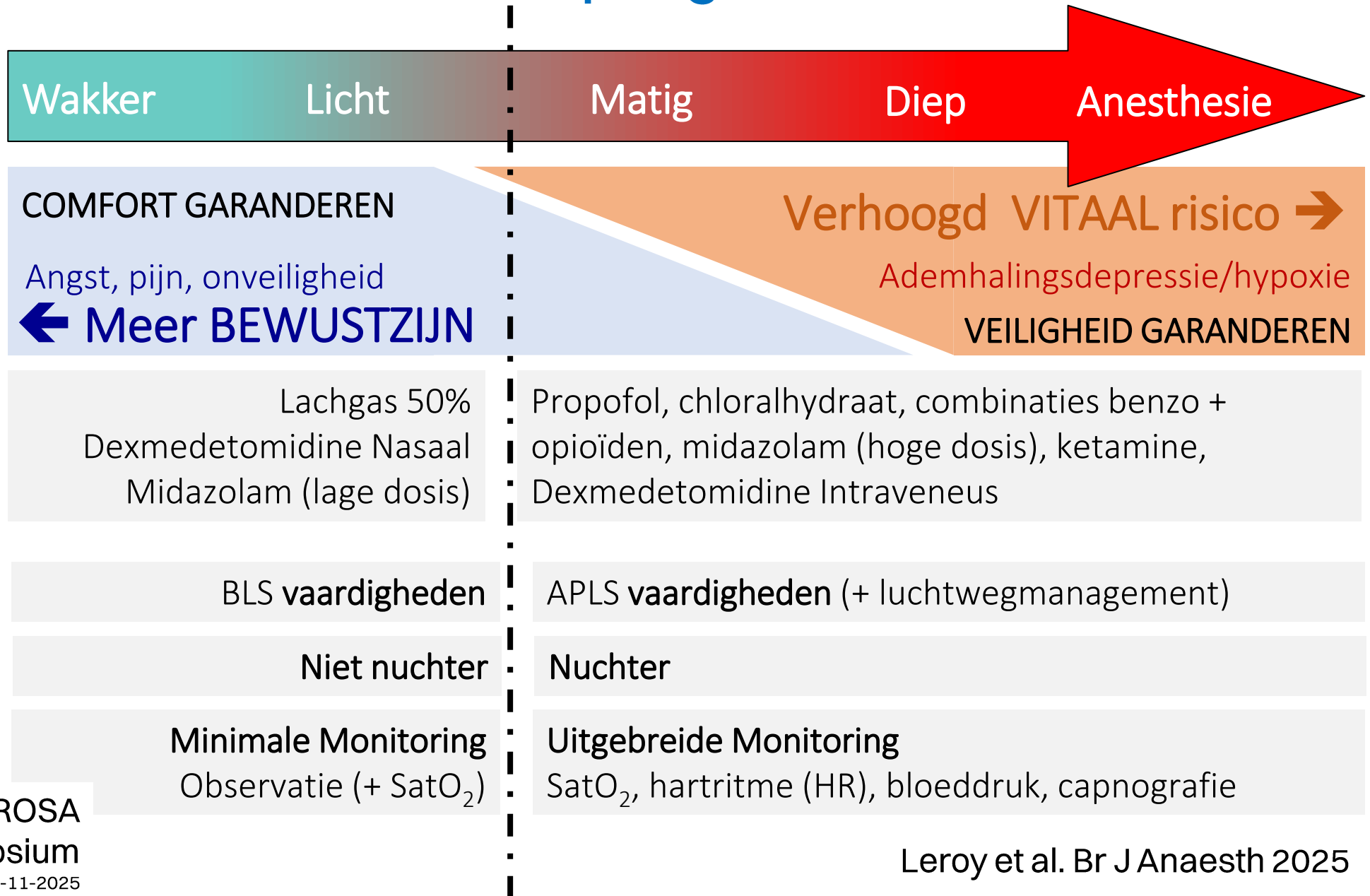
Casus Jules 3 jaar

- Historiek: frequente opnames (RSV, gastro-enteritis, pneumoniae)
- Plan: uitsluiten immuundeficiëntie:
 - Bloedonderzoek + Vaccinatie
 - Na 4 weken controle bloedonderzoek
- Jules is heel bang – vorige bloedafnames verliepen steeds moeizaam met veel verzet/dwang

Aanpak?

Wat is veilige en effectieve procedurele sedatie ?

Sedatieniveaus: pragmatisch 2 niveaus!

Veilige en effectieve procedurele sedatie vraagt om:

- Deskundige professionals (**competent** na training)
- **Evidence-based** gebruik van medicijnen
- Transparantie
- Scherpe **randvoorwaarden**
- Nationale **richtlijnen**
- Interdisciplinaire **samenwerking**
- Sedatie als onderdeel van een **multi-modale aanpak**

Procedurele
sedatie

Medicatie opdringen
om de procedure mogelijk te maken.

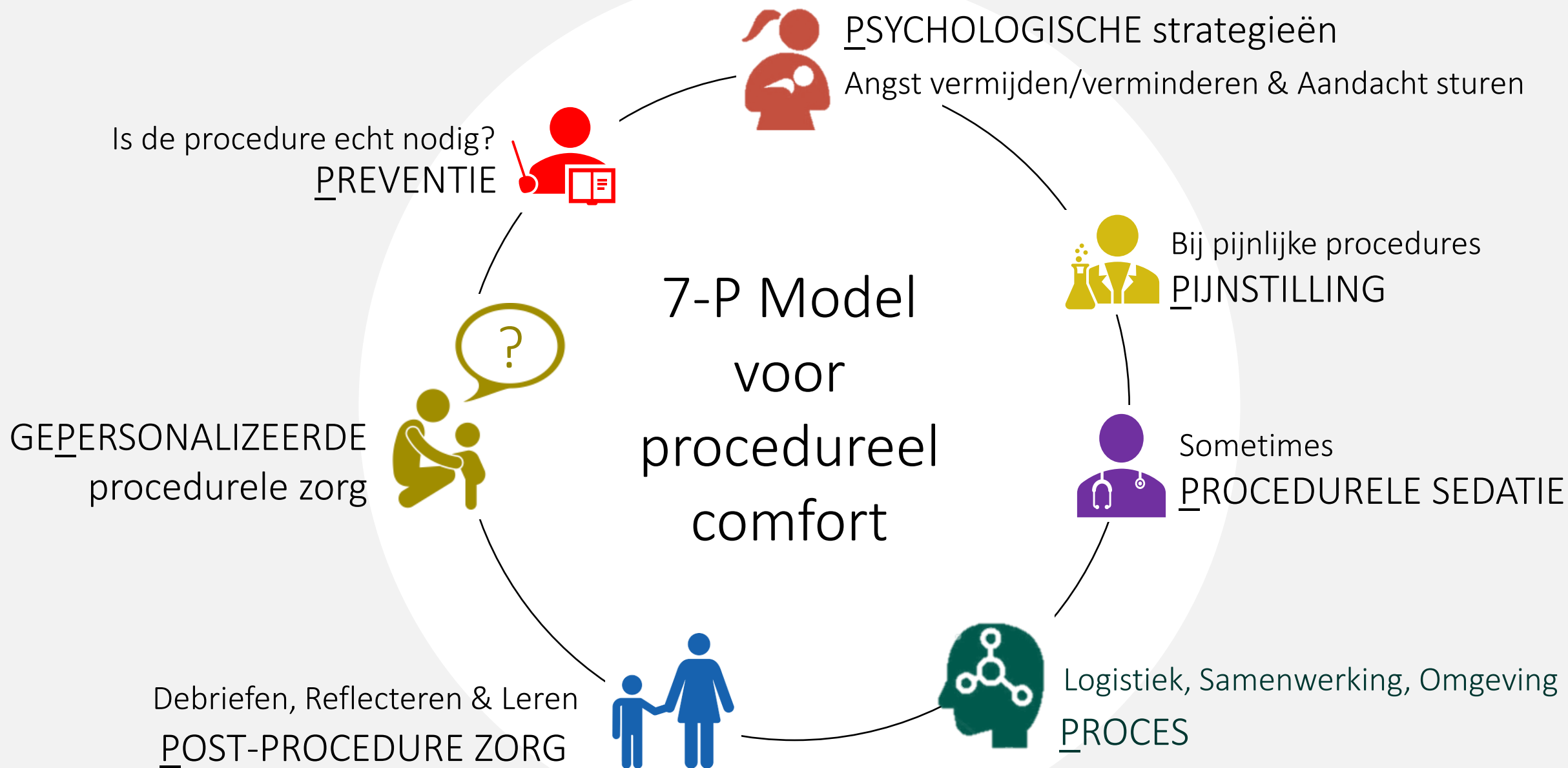
Chemische
dwang

Een kind helpen om een procedure
rustig, pijnvrij en met vertrouwen te
ondergaan

Procedurele
comfortzorg

Medicatie steeds inbedden in een multimodale aanpak
- vertrekkend vanuit connectie -

Alleen zo kan medicatie echt bijdragen tot procedureel comfort.

Equimolair Lachgas – Zuurstof Mengsel (50% N₂O/ 50% O₂)

Ervaringen ?

SEDATIE PROFIEL

- Lichte sedatie
- Inductie in 5 min
- Snel uitgewerkt
- Amper pijnstillend

INDICATIE

- Korte niet al te pijnlijke procedures (< 60 min)
- Kinderen vanaf 2-4 jr

BIJWERKINGEN

- Ontremming ('lachgas')
- Onrust/angst
- Paresthesieën
- Duizeligheid/hoofdpijn
- Misselijkheid / Braken

RANDVOORWAARDEN

- Adequate pijnstilling
- Voorbereiding
- Meewerken & vertrouwen
- Competentie kindgerichte communicatie & interactie
- Prikkelarme omgeving
- Niet-nuchter
- Monitoring ?

Casus Jules 3 jaar

- Historiek: frequente opnames (RSV, gastro-enteritis, pneumoniae)
- Plan: uitsluiten immuundeficiëntie:
 - Bloedonderzoek + Vaccinatie
 - Na 4 weken controle bloedonderzoek
- Jules is heel bang – vorige bloedafnames verliepen steeds moeizaam met veel verzet/dwang

Is Lachgas/O2 mengsel een optie voor Jules?

Filmfragment 1 (2 min 30)

CASUS:

- Meisje 2,5j
- Bloedafname
- Diverse opnames

OPDRACHT:

- Hoe wordt hier ingezet op maskeracceptatie?

Masker acceptatie bevorderen

- Desensitisatie:
 - Stickers
 - Geurstiften
 - Speelse introductie met knuffel/ouders
 - Aangepast aan ontwikkelingsleeftijd
- Oefenen op voorhand/plan op maat
- Geen dwang - Tempo patiënt volgen
- Hypnotische communicatie
 - Piloot
 - Ballonvaarder
- Afleiding/ontwikkelingsgerichte taak

Filmfragment 2 (3min)

CASUS:

- Jongen 2j
- Veelvuldige opnames – angstig
- Bloedafname

OPDRACHT:

- Hoe wordt het masker geïntroduceerd?
- Hoe wordt omgegaan met weerstand t.o.v. masker?
- Welke taal wordt gebruikt rond de bloedafname?
- Hoe wordt de procedure afgerond?

Filmfragment 2

OPDRACHT:

- Hoe wordt masker geïntroduceerd?
- Hoe wordt omgegaan met weerstand t.o.v. masker?
- Welke taal wordt gebruikt rond de bloedafname?
- Hoe wordt de procedure afgerond?

Casus Jules 3 jaar

- Jules werd voorbereid op maskeraanvaarding
- Kreeg oefenmasker mee naar huis
- Hulpverlener die voorbereiding deed is aanwezig bij procedure
- Jules kleurt en versiert masker maar weigert masker op gelaat.
- Ondanks time-out en divers aanbod om focus te verleggen, blijft Jules weigeren.

→ **Wat nu?**

Dexmedetomidine

Ervaringen ?

Dexmedetomidine

SEDATIE PROFIEL

- Induceert 'Natuurlijke Slaap'
- Geen effect op corticale functie
 - bruikbaar als sedatie bij EEG
- Diepe slaap maar 'makkelijk wekbaar'
- Langzaam (30 min) en lang werkend (tot 4 uur!)
- Niet pijnstillend!
- Intraveneus of IntraNasaal (Niet oraal)

INDICATIES

- Beeldvormend onderzoek (NMR, echografie)
- Eenvoudige naaldprocedure bij kinderen < 2 jr (mits ook topicle pijnstilling, vb. EMLA)
- Premedicatie voorafgaand aan lachgassedatie (masker acceptatie)

BIJWERKINGEN

- Geen effect op ademhaling of luchtwegreflexen
- **NIET gebruiken bij kinderen met slaapgebonden ademhalingsproblemen (vb. OSAS)**
- Soms milde bradycardie en hypotensie (zelden relevant)

RANDVOORWAARDEN

- Prikkelarme omstandigheden (minimal touch, geen pijn, licht- en geluidarm)
- Niet-nuchter (tenzij hoge IV dosering)
- Monitoring

Film fragment 3 (1 min)

CASUS:

2-jarige jongen

Immunodeficiëntie

Elke maand IV Immunoglobulines nodig

Sedatieplan:

- Dexmedetomidine IN premedicatie
- Lachgas/O₂ mengsel 50%

OPDRACHT:

Hoe beleeft de jongen de IN toediening?

Wat zorgt voor een succesvolle & trauma-vrije toediening?

Film fragment 4 (40 sec)

CASUS:

2-jarige jongen

Immunodeficiëntie

Elke maand IV Immunoglobulines nodig

Sedatieplan:

- Dexmedetomidine IN premedicatie
- Lachgas/O₂ mengsel 50%

OPDRACHT:

Randvoorwaarden voor een succesvolle sedatie?

Film fragment 3 (1 min)

CASUS:

2-jarige jongen

Immunodeficiëntie

Elke maand IV Immunoglobulines nodig

Sedatieplan:

- Dexmedetomidine IN premedicatie
- Lachgas/O₂ mengsel 50%

OPDRACHT:

Hoe wordt de procedure afgestemd op de sedatie?

Intranasale PROSA medicatie

Ervaringen ?

Voordelen ?

Nadelen ?

Intranasale PROSA medicatie

TOEPASSINGEN

- Dexmedetomidine (3-4 mcg/kg)
- Fentanyl 1-2 mcg/kg
= even effectief als IV fentanyl

SNELLE WERKING

- Snelle absorptie in bloedsomloop
- Geen 'first pass' door lever (Orale route)

PAS OP

- Maximaal volume per neusgat = 0,3-0,5 ml
- Vraagt om desensitisatie/oefenen
- NIET gebruiken voor Midazolam (brandt)

Midazolam

Ervaringen ?

SEDATIE PROFIEL

- Sedatie (dosis afhankelijk: licht → matig → diep)
- Onderdrukt expliciete geheugen
(MAAR niet het impliciete geheugen !)
- Controleverlies / Ontremming
- Na orale toediening: effect na 20-30 min en werkt kort
(20-30 min)
- Niet pijnstillend!
- Intranasale toepassing = (zeer) pijnlijk

INDICATIES

- Eenvoudige naaldprocedure bij kinderen < 2 jr (mits ook topicale pijnstilling, vb. EMLA of ROPYDAN)
- Premedicatie voorafgaand aan lachgassedatie (masker acceptatie)

BIJWERKINGEN

- Depressie ademhaling of luchtwegreflexen bij:
 - Hogere dosissen
 - Combinatie met opiaten

RANDVOORWAARDEN

- Prikkelarme omstandigheden (minimal touch, geen pijn, licht- en geluidarm)
- Niet-nuchter
- Monitoring
- Beter niet nasaal of rectaal gebruiken

Besluit

- Sedatie kan helpen om:
 - Angst te reduceren
 - Medewerking van het kind te verhogen
 - Gewenste immobilisatie te bereiken
- **EFFECTIVITEIT wordt bepaald door een multimodale aanpak**
 - Altijd eerst VERTROUWEN winnen
 - Altijd ook PIJNSTILLING bij pijnlijke procedures
 - PRIKKELARME omgeving + SAMENWERKEN
 - Gepersonaliseerde zorg OP MAAT VAN HET KIND
 - Belang van EVALUATIE en nabespreken
- **VEILIGHEID: randvoorwaarden + in sedatie getrainde professionals**
- **REGISTREER in patienten-dossier (uitkomst, bijwerkingen, plan voor toekomstige verrichtingen)**